

नेवाःत व एनआरएनत (गैर-आवासीय नेपालीत)

-डा. पूर्ण रत्न शाक्य

“Your Opinion” श्व पेज छिगु, छःपिनिगु बिचाः प्वंकेगु, प्रतिक्रिया यायगु थाय खः। भास शुद्धीकरण व ब्वने अःपुङ्केतः मागु सम्पादन थनै जुङ्। -सम्पादक, झीगु ईमेलः nifj@hotmail.co.jp

जिँ श्व च्वसु च्वयागु, नेवाःतेयेगु पुलांगु इतिहासया बःकया, नेपालीतयेसं न्हुगु इतिहास सृजना याये फयेमा धइगु मनंतुनां खः। श्व शीर्षके च्वसू च्वयाःया लक्ष मिहेनत यायेगु, थःगु तुतिथःम्हँ चुइगु धइगु नेवाःतयेगु जीवन शैलीया इतिहास, नेवाःकला नेपाली राष्ट्रिय कला जूवँथे, थौकन्हे नेवाः जीवनशैलीनं नेपालीजीवन शैली जुजुं वनां च्वंगु दु धइगु खँ साबित यायेगु नीतिनं खः। अले नेपालं पिनेवनाः ज्या यायेगु प्रथा शुरूयापिं मेपिं सुँ मखुकि नेवाःतहे खः धइगु खँ न्हयने तयेतनं खः। श्व हे सिलसिलाये नेवाःतयेगु जीवन शैली धइगु सारासंसारया मनूतयेगु जीवन शैली लिसे समान जू धइगु खँनं ध्वाथुइका बीतनं खः। अयेसा नेपालीतेत एनआर जुइगु मौका खास यानाः गुबलेनिसँ वल स्वयायंके।

दकले न्हापाँयापिं एनआरएनत

NRN (Non-Resident Nepalese) धैगुया अर्थ गैर आवासीय नेपाली धैगु हिसाबँ स्वयबलेला, दकले न्हापाँ एनआरएन जूवाँपिला, नेवाःतहे खः धैगु सीदु। नेवाःत लिच्छविकाले इस्वी सम्वत न्हेसःदँनिसँ स्वनिगलं सँदेय वनेगु शुरू याना वःगु खने दु। ऊगु बखते, सँदेय छगु न्हुगु शक्तिशाली देया रूपं अस्तित्वये वया च्वन। सँदेःया श्व प्रभाव, चीने जक मखुसे, मध्ये एशिया, नेपाले, हिन्दुस्थाने तक नं श्यनं। उकेँ लिच्छवि काले, जुजु उदयदेव व काये नरेन्द्रदेव थःपिं राजनीतिक इतामि गुप्ताखलःत लिसे गृहकलहजुया च्वंगु इले सँदेसे शरणार्थी जुइमाला वन। उबले उदयदेवं, सँदेःया जुजु श्रौच्वं गम्पोयात लयेतायेकेत थःम्हयाये नापनापं सँदेसे गुम्बादयेकेत, नेवाः कालिगरत ब्वनाः यंकल। उबले निसँ नेवाःत सँदेसे वना ज्या यावनेगु चलन शुरू जुल। श्व प्रथा, सँदेःयात चीनं १९५९ साले प्रत्यक्ष राज्य यासानं चीननं पनेफूगु मखु। सँदेसे नेपालीत आतकनं ज्या यावनेगु याना वयाच्वंगु दु। सँदेसे चीनं प्रत्यक्ष रूपं राज्य यासानिसँ चीने सांस्कृतिक क्रान्ति वल। अले सँदेसे बुद्ध धर्मया विकास थप्य दित धाःसां ज्यू। चीन सरकारं न्हूगु गुम्बात दयकेगुला गःनंगःन

न्हापा दयेकातःगु गुम्बात यक्को यक्को हे स्येका बिल। नेवाः कालिगरतयेत सँदेसे वनां ज्या याः वनेगु प्रथा नं थप्य दित। अथेसानँ सँदेःयात, पर्यटक स्थलयायेगु चीनया राष्ट्रीय योजनां याना, नेपालीत पर्यटक लजगाये, कूकया रूपे, होटेलमान इत्यादिया रूपे सँदेसे वनेगु मौकाला मिले जुया च्वन। श्व इतिहासँ प्रमाणित याःकि नेवाःतेसं हे एनआरएनयागु जःग स्वँगु खः। नेवाःतयेसँ एनआरएनया इतिहासयात थालनियागु खः।

नेवाःत सँदेसे वनेगु प्रथांयानाःहे नेपाःया राष्ट्रीय विभूति अरनिको जन्मे जुल। इ सं १२६१ साले अरनिको चीने तक वनं। थौकन्हे बेइजिंग शहरे स्वेत चैत्य धइगु स्वयेगु दु। श्व चैत्य अरनिको व वया पासा कालिगर नापनापं चेलातयेगु ज्या खः। अरनिको नेपाःदेसे लिहांहे मवःसे चीनेहे परलोक जुल। उकेँ अरनिको दकले न्हापाँयाम्ह शुद्धमह एनआरएन जुलधायेमा। अरनिको केनांवंगु लँपुइ पलाछिना सँदेसे ज्या यावपिं नेवाःतये कायेमस्त गुलिदु व अनगिन्ति हे तिनि। नेवाःते दुने हिमाल पारयाना सँदेसे वनीबले च्वापुं नया, हाइ अल्टिच्युडं सिइपिं नं यक्को दु। नेवाःतयेसं थःगु तुती थःम्हँ चुइगु धइगु थःपिनिगु मूयात पालन याना, दुखःकस्त सिया नेपाली तयेगु नां पुर्व एसियाये फैलेयाये फत। सँयेते कालिगरतयेत कदर यायेगु बांलाःगु चलन दूगुलिं सँयेतेगु गुम्बाये नेवाःसिकःमितयेगु नां, गुम्बायालागि छःढाले याःपिनिगु कालिगरतयेगु नां च्वया उल्लेख यानाः ल्यंकातःगु रेकर्ड आतकनं दनि धाइ।

निकःगु एनआरएन जुइगु मौका

नेपाः इंसं १७६९ साले नेपाः एकीकरण जुइधुंका, नेपाःभूमि तःकुयानाःयंकिगु लँये ब्बाँयवनं। इंसं १७८८ व १७९२ साले सँदेःलिसे नापनापं, छिवंशया चीन लिसे लडाँइ यात। अले हानं १८१४-१६ साले भारतया अंग्रेजी सरकार नाप लडाँइ जुल। लडाँइनं बुके माल। तर अंग्रेजी सरकारं नेपाली सेना तयेगु बहादुरीपन यात थुइका काल।

नेपाली सेनातयेगु बफादारीयात कदरयाना: नेपालीतयेतन अंग्रेजी फौजे भर्ति याना: ज्यायाकेगु चलन दयेका बिल । श्वहे चलनयाना: नेपालीत ख्रासयाना: मगर, गुरूंग, राइ, लिम्बु जनजातिपिनिगुलागि सेनाय दुहाँवनेगु छगु पेशायागु रूपं विकास जुयावनं । श्वहे चलनयाना: नेपालीतेसं अंग्रेजी सरकार, भारती सरकार, संयुक्त राष्ट्र संघ इत्यादीयात सेना सेवा बीफत । थौकन्हें अंग्रेजी उपनिवेशवादया क्षेत्र धमाधम हासजुया वँलिसे नेपालीत अंग्रेजी फौजे भर्ति जुइगु मौका नं कम जुजुं जुजुं वना च्वंगु दु । अंग्रेजी फौजे भर्ति जुया नेपालीत संसारे दे:दे:पतिकँ वनां ज्यायाये खनँ । दे:पतिकँ भ्रमण यायेखनं । नेपाली सेनात मथ्यंगु दे:नं म्होहे जुइ । कतपिनिगु दे: चाहिला न्हूनुगु खँ अध्ययन याना:लिहाँ व:पिं नेपालीत यक्को दु । नेपाली सेनांतेयेसं कतपिनिगु दे:या लागि ल्वानां सीपिनं यक्कोहे दु, गथे नेवा:त हिमाल पारयाना सँदेसे वनीबले च्वापुनया, हाइ अल्टिच्युड सीपिं दुथें । नेपालीतयेगु जीवनया बाखँ नेनेबले छखें न्ह्याइपुसे च्वँसा मेखें तसकं नुग:मछींसे च्वँ । नेवा:तयेसं नेपालीतयेगु नां पुर्व एसियाये फैलेयाये फतसा, नेपालीतेसं गोर्खाली सेनांया नामं संसारभरहे नां फैलेयायेफत । अथे धका नेवा:तयेगु देनयात कम मुल्याँकन यातथा:सा नाइन्साफी जुई । नेवा:त सँदेसे वनेगु यानाव:गु यक्को न्हयोनिसेया खँ ख: । अंग्रेजतयेसँ हिन्दुस्थानयाबारे कल्पनाहे मयानिगु बखतेयागु खँ ख: । नेवा:ते पुचलेदुने आधुनिक अर्निकोतनं जन्मजुया च्वंगु दु । सँये बौद्ध धर्म संसार भरे फैलेजुया च्वंगु दु । सँये बौद्ध धर्मयायात बौद्ध कला, मुर्ति मदयेकं मगा: । व मुर्ति नेपालं नेवा:तयेसं हे संसारभरीहे पुर्ति यानां वयाच्वंगु दु । नेवा:तयेसं कलाया क्षेत्रे नां त:सा, मगर, गुरूंग, राई, लिम्बु जातिं बहादुरपनया क्षेत्रे संसार भरे नां तयावया च्वंगु दु ।

स्वक:गु एनआरएन जुइगु मौका

विश्वये अमेरीका व सोवियेट रूसया बिचे जुयाच्वंगु शीतयुद्धयाना थुपिं निगुदेसया मित्रदे:पुच:या दुने तनाव जुया च्वंगु ख: । शीत युद्धे पुँजीवादया बिचारधाराया दे:तयेगु पुच:या विजय जुल । पुँजीवादया विजय धइगु हे संसारभरे मिहेनतयाना: थ:थ: पिनिगु जीवन स्तरयात च्वये थकायेगु धइगु बिचारया विजय जूगु धायफु । श्व हे बिचारं संसार शीतयुद्धं मुक्त जुइधुंका, ग्लोबलाइसेशन यात जन्मबिल । थुकेया नापनापं श्वहे बिचारंयाना टेक्नोलोजिया क्षेत्रेनं त:धुंगु परिवर्तन हल । मनूत हवाइजहाजं छगु देसं मेगु देसे अ:पुक वने फयावल । नेवा:त न्हापा मोटरया लँहे मदुबले, न्यासे वना:, सल गया, हिमाल पार याना: सँदेसे वना: ज्यायाना:

वगु ख:सा थौ कन्हैयापिं नेपालीत हवाइजहाजे च्वनां विदेसे वना: ज्या या:वने दयावल । थौकन्हें संसारया टेक्नोलोजिया विकासयाना नेपालीतयेत सँदे: वनेगु ज्या मदुसाँ सँदे:या पलेसा, मेमेगु देसे ज्यायावने दयावल । उपमाया लागि, मध्ये एसियाया चिकंया धनी देसे, अमेरीकाये, युरोपीय दे:देसे, दक्षिणपूर्व एसियाया दे:दे:त, जपाने, दक्षिण कोरियाये इत्यादि ।

नेवा:त छये सँदेसे वनेमाल?

स्वनिग: धइगु प्राकृतिकरूपं तसकं बांला:गु थाये ख:साँनं, स्वनिग:वासि झीत म्वायेत मा:गु नसात्वँसा, पुनेगु वस: तियगु तिसा दक्को माक्को दूगुमखु । नयेगु चि, ला, लँ:देकीगु कपाय, तिसा दयेकीगु लँ वह:नं मद्दु । थुपिं दक्को पिने हयेमा: । थथे, स्वनिग:या नेवा:त न्हापांनिसें पिनेया सामाने भरपरेजुया वयाच्वंगु जुल । नेवा:तयेत: थुपिं सामानत न्यायेत ध्येबा कमाये मयासँ मगा:ना सँदेसे वना दुखसिया धेवा कमाय याना ह:या च्वंगु जुया च्वन । स्वनिग:या अर्थतन्त्र लिच्छविकालनिसें हे सिज:या धेवा दयेका सँदे: नापँ कारोवार यायेगु चलन दूगु ख: । चि, कपाये, म्ये, लँ वह: पिने हये मा:गुलिं थुपिं चीजवीजत हईगु लँ यात पना: पृथ्वीनारायण शाहनं, नेवा:तयेत हायेलिकायेलियाना: १७६९ साले नेपा:देयात कब्जे यानाकाल ।

थौकन्हें छये नेपालीत देसँपहाँ वनेमा:गु?

झीगु देसे छगुला राजनीतिया स्थीरता मदुगुलिंनं नेपालीत विदेसे पिहांवने मालाच्वंगु ख: । माओवादि व सरकारया बिचे गृहकलह शुरूजुसानिसें नेपालीत यक्को देसं पिहांव:गु खनेदु । श्व राजनीतिया कारण धइगु अपरझतं वइगु कारण ख: । श्व सिबेनं मेमेगु न्हूनुगु कारणयाना नेपालीतयेत थ:गु देस त्व:ता विदेसे वनां ज्या यावने बाध्य जुया वल । थुपिं कारणत थथे ख: ।

टेक्नोलोजिया विकास

आ: थौकन्हें पृथ्वीनारायण शाहयागु पाले यागु जमाना मखे धुंकल । पूर्वआधुनिक कालयात वैज्ञानिकतयेसँ टेक्नोलोजियात विकासयाना: आधुनिक काले परिवर्तन याना:बिल । बैज्ञानिकतयेसं मनूतयेगु इच्छा धैगु असीमित (human wants are unlimited) धका परिभाषित याना:बिल । मनूतेगु इच्छा छगु पुरा जुसा तुरून्त मेगु इच्छा बुया वोइगु । मनूत: धइपिं चाहे भिंगु वा मभिंगुहे ज्या जुइमा, ज्ञान या धन उपलब्धि मजुइकं खुसी जुइपिं प्राणीत

मखु । थ्व मनूतयेगु जन्मजात गुण खः । मनूतयेगु थ्व स्वभावयात दुर्नेनिसें परिचम देःदेःया मनूतयेसं थुईका, पुरायायेगुली ब्वाँये जुया च्वाँगुदु । ऊकें परिचमी देःदेसे टेक्नोलोजिया विकास यक्को जुया वल । टेक्नोलोजिया विकासं यानां छु नतिजा वल संसारे? थनँ एनआरएननाप प्रत्यक्ष रूपं स्वापु दुगु खँ जक न्हयथनें । टेक्नोलोजिया विकासंयानाः संसारया बिकासमूलक देसे मनूत यक्को बढेजुइगु जुया वल । ल्वये पतिकँयात वासः आविस्कार जुल । खतरनाक ल्वयेया सरजरी यायेगु मेशीनत आविस्कार जुल । टि. बी. थेंज्याःगु ल्वचं मनूत सी म्वाःलावनं । क्यान्सरं तक्कहे मनूत बचे जुइफयावये धुंकल । थुकेंयानाः विकासमूलक देसे मनूत बढे जूसा, विकसित देसे बुढा बुढीत बढे जुल, ल्यायेम्हत म्होः जुजु वनां च्वन । थ्व न्हून्हुगु वासःया विकासंयानाः नेपाःदेसेनं मनूत बढे जुइगु नतिजा पिहाँ वल । थुकेंयानाः नेपालीत नेपालं विदेसे वना ज्यामाःवने मालिगुला स्वभाव हे जुल ।

माःकेटिं शास्त्रया न्हूगु सिद्धान्तया आविस्कार

न्हून्हुगु टेक्नोलोजिया आविस्कारं यानाः माःकेटिंया सिद्धान्त हे आमूल परिवर्तन वल । न्हापा बजार धइगु माःगँ सृजनां याइगु खःसा आःवया बजारयात माःगँ मखुसे आपुर्ति सृजना याइगु जुया वल । परिचम देसे आविस्कार जूगु मोटर गाडी, टीवी, क्यामेरा, हवाइजहाज, वीडिओ, सीडीप्लेएर, सःजरी मेशीन, वासः इत्यादि सामान परिचम देसे आविस्कार जूगु जूसानं पुर्वीदेःया मनूतयेतनं ज्या पिहाँवल । झीपिं पुर्वीदेःयापिं मनूतेसँनं थज्याःगु सामानत न्यानां छेला हल । छेला हगु जक मखुसे मदयेकं मगाःगु सामान जुया वल । थुपिं समानत झीगु स्टेटस सिम्बोल (status symbol) तकनं जुया वल । झीसं म्हिगतक मस्यूगु माग थौं मदयेकं मगाःगु चीज जुया वल । परिचम देसे विकसित देसेयापिं तलब यक्को नया च्वाँपिनीगु लागी दयेका तःगु सामान न्यायेत, झी कम तलब नइपिं नेपालीतयेत अज्याःगु सामान न्यायेत इमिगु हे देसे वनां ज्या मयायेकं मगाःनाँ वल । झीथाये नेपाले कि भ्रष्टाचारया लँयेँ ब्वाँयवने माल । भ्रष्टाचार याये धइगु नं सकसितं दइगु मौकाला खहे मखुत । पिने वनाः ज्या यायेगु सिबे गनँ न्याये फई थिकेगु विदेसे देकातःगु सामानत?

उच्चगुणस्तरया शिक्षा

टेक्नोलोजिया विकासंयानाः विकसित देसे थौकन्हे ग्लोबलाइसेशन या फेशन वल । थुकेंयानाः विकास मूलकया जेहेन्दार विद्यार्थितेतनँ रोजगारया मौका मिले जुया वल ।

विदेसी कंपनिया पुँजी स्वंगूगु देसे लगानी जुईगु जुया वल । उजोगुकथं कंपनि तलब अप्वः वइगुलिं मनूते ज्या याये मास्ते वइगु स्वभाव हे जुल । अयनं विदेस कंपनी ज्यायायेबले शःतँ छु दु धाःसा अन्तर्राष्ट्रीय सतहया शिक्षा हासिल यानांतःम्ह मनू जुइमाल । अन्तर्राष्ट्रीय स्तरया शिक्षा हासिल यायेत चानचुन ध्येबां गाःगु मखु । अले थः मस्तेत बांलाःगु शिक्षा बियेतनं झी नेपालीतयेत ध्येबा कमायेयायेया लागि विदेसे ज्या याः वनेमालावल ।

आइटी (Information Technology) या विकास

मनूतयेसं न्हापां निसें तसकं ध्यान बिया वगु क्षेत्र संचार व यातायात छगु नं खः । अप्वःयानाः परिचम देसे मनूत छगु थासँ मेगु थासे अःपुक्क याकन वनेत समुद्री लःजहाजया आविस्कार यात । जमीनया च्वये याकनँ ब्वाँय वनेतःमोटर, रेलया आविस्कार यात । आकास मार्गया लागि हवाईजहाजयात आविस्कार यात । संचारया क्षेत्रयनं, हुलाकं, तार, टेलेक्स, फाक्स, आःला इ-मेल, इन्टःनेटया जमाना वल । इन्टःनेटयानाः छगु देसे च्वाँम्ह मनूनं मेगु दे या वातावरण गथे खःधइगु याउँक सिके फया वल । अविकसित देसेच्वंम्ह मनूनं विकसित देसया बाताबरण तुरून्त सिके फत । थुकें यानाः मनूतयेगु ल्हातं मनूत गनतक प्रगती यायेफु धइगु खुलस्त केनाःबिल । नेपाले परिवर्तन मवःसाँ परिवर्तनस्वये इच्छा दुपिं नेपाली तयेत छु देसे वँसा अज्याःगु परिवर्तन यात साक्षात्कारयाये फई धइगु सीकेत थाक् मजुल । आइटीया विकासँनें नेपाली तयेत पिने साला काल ।

विकसित देसेच्वँपिं मनूतेगु बानी

विकसित देसे च्वँपिं मनूतयेसँ न्हून्हुगु चीजबीज त आविस्कार यागु जक मखु । नापनापं पुलांगु जीवन शैलीयात नं बुलुं बुलुं त्वःता हया च्वंगु दु । उपमायालागि, बिहा मयायेगु मस्त मदयेकेगु याना हया च्वंगु दु । उकेंयानाः ल्यायम्ह ल्यासेते ल्याःनं धमाधम म्हो जुजुं वनां च्वंगु दु । नापँ बःल माःगु ज्या, घच्यापूगु ज्या, खतरागु ज्या याइपिं मनूतनं विकसित देसे धमाधम म्हो जुजुं वना च्वंगु दु । उकें नेपालीत थेंजापिं मिहेनत याइपिं मनूतेत विकसित देसे वनाः ज्या यानाःनेगु अवसर दूगु खः । विकसित देसे वीसा सिस्टम कडासाँ, इमिसं मिखाः तिसिनाँ च्वंगु दु । थ्व खं जपानेनं लागु जुया च्वंगु दु ।

विदेसे सफल जुइत छु माः ?

विदेसे सफल जुइत झीसँ मिहेनत हे यायमा । मिहेनत सिबे मेगु छुँ अःपुगु लँ मदु । विदेसे सफल जुईत झीथाय

दे:या प्रथा “सरकारको काम कहिले जाला घामँ” ज्यामवः । विदेसे, अनच्चैपिं नागरिकतेसँ मयाइगु ज्यानं झीसँ याना:केनें फयेके मा: । इमिगु मनयात त्याका कायेत झीपिं फतलिं फतले नेपालीत: मिहेनत याइपिं ख:धका केनेमा:गु दु । विदेसेनं झी नेपाली मनूतक जक मखु, सारा संसारं भरी मनूत ज्या याये धका वयाच्चैपिं दया च्वनिं । प्रतिस्पर्धा यक्को दु । अयनं न्ह्यागु धा:साँनं मिहेनतयाना: स्थानीय कंपनीया थुवा:तेगु मनयात त्याकाकायेगु सिबे मेगु लँ मडु । बिजिनेस फर्म खोलेयात धा:साँ मिहेनत याना:प्रतिस्पर्धीहे याना:त्याकावनेमा । प्रवासि नेपाली नकतिनि जक सफलता हासिल याम्ह झी ज:लाख:ला दे भारतया दार्जिलिंग शहर वासी प्रशान्त तामाँग वंगु सेप्टेम्बर महिनाया २३ तारीख खुनुं भारतया सोनी टेलिभिजनया ईण्डियन आइडल नियुक्ति जुल । व ईण्डियन आइडल जुइसाथ नेपाले भ्रमणयाबले येँ जूगु पत्रकार सम्मेलने थथे न्वंवात । “ **When asked what he would like to say to young people, Prashant said that he believes hard work is the key to success.**” (Nepalnews.com sd Sep 28)

अथेहे म्यागासेसे पुरस्कार विजेता नवराज पुननं अमेरिकाया बारे थथे धाल । “त्यो पनि एउटा त्यस्तो ठाउँ हो, जहाँ कडा मिहेनत गरेन भने बाँच्न सकिन्न । प्रगति गर्नलाई पनि कडा मिहेनत नै गर्नुपर्छ । अब त्यस्तो कडा मिहेनत गन्थो भने त नेपालमा पनि त हुनसक्छ नि त हैन र? त्यहि भएर अमेरिकाको बारेमा मान्छेले सोचेका कुराहरूमा भ्रम पनि छ ।” (नेपाली ब्लग मेरो संसार, नांगीबाट नेब्रास्कासम्मको यात्रा, अगष्ट १२ २००७)

देया अनौपचारिक दुतत

झी मनूत थ:गु दे: तोता कतपिनिगु देसे वना ज्या यावनेगु धइगु कतपिनिगु देसे च्वंपिंमनूत लिसे सरसंगत यावनेगुनं ख: । मेपिंलिसे सरसंगत यायेगु धइगु मेगु शब्दं धायेगु ख:सा अनौपचारिक रूपं साधारण जनताया सतह पाखें झीगु दे:या प्रतिनिधि यायेगुनं ख: । मेपिन्थाये देसे झीगु कला संस्कृतियात परिचित यायेगु मौका यक्को वया च्वनिं । पिने वनां ज्यायाना नयेगु प्रथा शुरुयापिं पुलांपिं नेवा:तयेसं नेपा:देया इज्जतया लागि छु याना थकल व मनं निसैं सीके मा: । नेवा:तेसं देसं पिनेवनां ज्यान पाना थ:गु दे:या संस्कृति नं फैलेयाना व:गुलि, अरनिको धुंका लुमंके लाइकपिं कालिगरत झीगु रञ्जना लिपि यात सेनिगु ज्या याना:वपिं नेवा:कालिगरत जुइमा । रञ्जना लिपिं किया त:गु मान्या चाहिकेगु चलन सँदेसे, चीने, मंगोलियाये तक फैलेजुया च्वंगु दु । रञ्जना लिपिं धार्मिक सफू च्वयेगु, द्येग:यात

सजेयायेगु प्रथा आतकनं पुर्व एसियाये चलेहे जुयावया च्वंगु दिनं । थ्वखं छु प्रमाणित याइधा:सा, नेवा:कालिगरतेगु प्रभाव सँदेसँ चीन, मंगोलिया तकनं थेंगु दु धइगु प्रमाण ख: । थथे नेवा:तेगु चिं चाहिं मंगोले तक फैलेजुया च्वंगु झीसं खंके फु । थ्व रञ्जनालिपि सँदेसे, चीने मंगोलियाये तक फैलेजुयाच्वंगु कारणं हे थ्व लिपियात संयुक्त राष्ट्र संघेनं नेपा:या चिंयारूपं मान्यता ब्यूगु जुइमा । नेवा:त: धुंका एनआरएन जूपिं नेपालीत, गोर्खाली सेनात ख: । नेपालीत, गोर्खाली सेनांया नामं बेलायटया फौजे भर्तीजुया बेलायटया पक्षं, संसारया दे:पतिकिं फौजत लिसे लडाँइ याना वल । दे:दे:पतिकिं वनां रेजिमेण्टे च्वनां सैनिक सेवा याना वल । गोर्खाली सेनांतयेसँ वफादारी जुया, “नूनको सोझो गर्ने” धका लडाँइले ज्यान पाना नेपा:देयात त:धंगु इज्जत कमायेयाना बिल । थ्वहे नामंयाना थौं संयुक्त राष्ट्र संघे संसारे ल्वापु दूगु थासे नेपाली सेनातयेत तैनात याना शान्ति सुरक्षा यायेगु त:धंगु जिम्मेवारी बियात:गु दु ।

निष्कर्ष:

निष्कर्षे जित छु धाये मास्ते व: धा:सा प्रवासी वा गैर आवासीय नेपाली जुया नेपालीतेसँ विदेसे ज्यायानां महावीर पुननं: धा:थें विदेसे म्वायेत मिहेनतहे मयायेकं मगा: । थौं कन्हें नेपालं विदेसे वना प्रवासी जुया ज्यायाना च्वंपिं नेपालीत लगभग नेपाली जनसंख्या १७ लाखति मनूत मिहेनत साथ ज्यायाना ध्येवा नेपाले छोया हया च्वंगु दु धाइ । थ्वहे धेवां थौंकन्हे दे चलेजुया च्वन धइगु नं झी सकसिनं मस्यगु खँ मखु । गैरआवासीय नेपाली तयेसँ मिहेनत यायेगु ख:सा थ:गु देसे मिहेनत यायेधका मने त:पिंनं यक्कोहे दयावये धुंकल । थ्वहे बिचारयात जगयाना गैर आवासीय नेपालीतेसं नेपाले मिहेनत यायेगु शान्तिपूर्ण वातावरण श्रृजनायायेत राजनीतिक शक्तिया रूपे नेपाल सरकारयात दवाब बीइफूगु शक्ति जुइमा:गु ई जुइ धुंकल । छुनं दे:दुनें परिवर्तन मव:सा पिनेपाखें दवाब बिया परिवर्तन हयेके फयेमा । नेपाले दवाब बीपिं अन्तर्राष्ट्रीय शक्तित दुनेदुनें यक्को संलग्नदु जुइ । अयनं इपिं मिहेनते आधारगु सच्चा किसिमं नेपा:या प्रगति स्वये यइपिं मखेफु । अयनं झी गैर आवासीय नेपालीते नेपाले थ:परिवार दु । थ:थितिपिं दु । झीतला सच्चागु किसिमं प्रगति जुगु स्वयेथ: । उकें गैर आवासीय नेपालीत नेपालया राजनीति छगु न्हूगु शक्ति (Pressure group) जुइ मा:गु अतिहे आवश्यक जुइधुंकल । देसे शान्तिपुर्ण वातावरण हया मिहेनत याना ज्यायाना नयेगु लाइकगु वातावरण हयेत गैर आवासिय नेपालीतेसं स:थोयेके माल । (15 ओक्टोबर 2007, तो:क्यो:)